

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžz/2/2012
Identifikačné číslo spisu:	9012010040
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9012010040.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľa : R. U., bytom R. XXX, T., zastúpený JUDr. Veronikou Nozar Jakubíkovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Žiline, ul. Republiky 21, proti odporcovi : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o návrhu v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a iné, jednomyseľne, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o návrhu navrhovateľa v časti týkajúcej sa určenia, že ku skončeniu služobného pomeru navrhovateľa podľa § 63 ods.1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, nedošlo a služobný pomer trvá ďalej, z a s t a v u j e.

Po právoplatnosti tohto rozsudku bude vec p o s t ú p e n á Okresnému súdu Bratislava I ako súdu vecne a miestne príslušnému na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh navrhovateľa v časti týkajúcej sa povinnosti odporcu zdržať sa neoprávneného zásahu do práv navrhovateľa a obnoviť stav pred nezákonným zásahom, ku ktorému došlo oznámením odporcu o zániku služobného pomeru navrhovateľa podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. zo dňa 6. marca 2012 tak, že navrhovateľa opätovne zaradí do stálej štátnej služby, z a m i e t a.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Navrhovateľ svojím - návrhom zo dňa 10. apríla 2012 doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej v texte rozhodnutia len „najvyšší súd“) elektronickými prostriedkami dňa 10. apríla 2012 a v súlade s § 42 ods. 3 O.s.p. doplneným dňa 11. apríla 2012 - sa domáhal, aby súd postupom podľa § 250v ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) p o v y k o n a n o m dokazovaní vydal

rozhodnutie s nasledovným petitom :

I. Súd určuje, že ku skončeniu služobného pomeru navrhovateľa podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov nedošlo a služobný pomer trvá ďalej.

II. Odporca je povinný zdržať sa neoprávneného zásahu do práva navrhovateľa a obnoviť stav pred nezákonným zásahom tak, že navrhovateľa opätovne zaradí do stálej štátnej služby.

III. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia tak, ako budú vyčíslené v písomne vyhotovenom rozsudku a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Navrhovateľ ako dôvod návrhu uviedol, že nesúhlasí so skončením služobného pomeru u odporcu dňom 20. septembra 2005, t.j. dňom právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 5T 53/2003, ktorým bol odsúdený za trestný čin výtržníctva.

O skončení služobného pomeru sa dozvedel v čase svojej práceneschopnosti (ďalej len „PN“) dňa 8. marca 2012, keď išiel odovzdať potvrdenie o svojej dočasnej PN, keď mu na personálnom oddelení bolo doručené Potvrdenie o skončení služobného pomeru zo dňa 6. marca 2012 pod č. p. PHZ-OPSC-2012/000951-001, ktorého prevzatie podpísal.

Navrhovateľ uviedol, že so záverom o skončení svojho služobného pomeru nesúhlasí a má za to, že jeho služobný pomer naďalej trvá, nakoľko použitie ustanovenia § 63 ods.1 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zák. č. 315/2001 Z. z.“) sa na neho nevzťahuje a teda v jeho prípade je neaplikovateľné. Zdôraznil, že sama skutočnosť, že v roku 2005 mu bol rozsudkom Okresného súdu v Žiline sp. zn. 5 T 53/2003 zo dňa 20. septembra 2005 uložený peňažný trest vo výške 5000,- Sk za trestný čin výtržníctva - ktorý skutok bol v súlade so zákonom zahľadený a v súčasnosti sa na neho hľadá, akoby nebol odsúdený, čo je uvedené i v odpise registra trestov zo dňa 27. januára 2012 - v prípade navrhovateľa nespôsobuje skončenie služobného pomeru podľa zákona číslo 315/2001 Z. z.. Vyplyva to z nasledujúcich skutočností:

1) navrhovateľovi nevznikla povinnosť podľa § 69 ods. 3 písm. i/ zák.č. 315/2001 Z. z., a to:

„oznámiť služobnému úradu, že bolo proti nemu vznesené obvinenie pre podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu, že bola podaná proti nemu obžaloba pre podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu, že bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin uvedený v § 17 ods. 2 alebo za trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody alebo, že bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená“.

Skutočnosť, že navrhovateľ bol zhora označeným rozhodnutím uznaný za vinného z trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Z. z., účinný do 31. decembra 2005) mu nezakladala povinnosť oznámiť služobnému úradu vznesenie obvinenia alebo podanie obžaloby proti nemu, čo vyplýva z ustanovenia § 17 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. - teraz platné znenie, ktorý znie :

„Za bezúhonného sa na účely tohto zákona považuje občan, ktorý nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin na proti životu a zdraviu, za úmyselný za trestný čin proti slobode a ľudskej dôstojnosti, za úmyselný trestný čin proti republike, za úmyselný trestný čin proti poriadku vo verejných veciach alebo ktorý nebol právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Na právoplatné odsúdenie sa prihliada, aj keď bolo zahľadené podľa osobitného predpisu, alebo ak sa podľa osobitného predpisu na občana hľadá, ako keby nebol za taký trestný čin odsúdený. Bezúhonnosť sa preukazuje odpisom z registra trestov nie starším ako 3 mesiace.“

Navrhovateľ s poukazom na uvedené logickým výkladom dospel k záveru, že oznamovacej povinnosti podliehajú len trestné činy (taxatívne uvedené v § 17 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. - teraz platné znenie) proti životu a zdraviu, úmyselné trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti, úmyselné trestné činy proti republike, úmyselné trestné činy proti poriadku vo verejných veciach. Podľa jeho názoru sa preto

nemožno stotožniť so záverom odporcu o vzniku oznamovacej povinnosti podľa § 69 ods. 3 písm. i/ zák. č. 315/2001 Z. z. a navyše ani z prechodných a záverečných ustanovení tohto zákona nevyplýva povinnosť predkladať odpis z registra trestov príslušníkom zboru, ktorému služobný pomer vznikol pred 1. januára 2006.

2) navrhovateľ spĺňa podmienku bezúhonnosti

Tento záver navrhovateľ vyvodil z výkladu pod bodom 1) návrhu. Uviedol tiež, že označeným rozhodnutím bol odsúdený za trestný čin výtržníctva, ktorého objekt tak podľa starého zákona č. 140/1961 Zb. (účinného do 31.12.2005) ako i nového trestného zákona (č. 300/2005 Z. z., účinného od 1. januára 2006) nespadá ani pod jeden z taxatívne uvedených objektov trestných činov v § 17 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. Objektom trestného činu sú spoločenské vzťahy, záujmy a hodnoty chránené trestným zákonom, pričom jedným z možných delení objektov trestného činu je i triedenie podľa druhu, kedy je tzv. druhový objekt vyjadrený spoločnými druhovými rysmi individuálnych objektov jednotlivých trestných činov, ktoré zákonodarca zoskupuje do jednej hlavy alebo jedného dielu.

Vychádzajúc z druhového objektu trestného činu výtržníctva, zaradeného podľa zákona číslo 140/61 Zb. do hlavy päť s označením Trestné činy hrubo narušujúce občianske spoluzitie a podľa zákona č. 300/2005 Z. z. do hlavy deväť s označením Trestné činy proti iným právam a slobodám, nemožno dospieť k záveru, že navrhovateľ porušil oznamovaciu povinnosť a že nespĺňa podmienku bezúhonnosti, pretože tieto objekty nie sú totožné s taxatívnym výpočtom podľa § 17 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. Navrhovateľ uviedol, že k rovnakému záveru zrejme dospel i pracovník personálneho oddelenia, ktorý nepovažoval za potrebné skutočnosť podľa § 69 ods. 3 písm. i/ zák. č. 315/2001 Z. z. zaevidovať, keď mu navrhovateľ oznámil vznesenie obvinenia a tento pracovník požiadal len o predloženie výpisu z registra trestov, čo navrhovateľ aj vykonal a po zistení, že výpis z registra trestov navrhovateľa je bez záznamu, tento mu bol vrátený bez záznamu do osobného spisu.

3/ fikcia neodsúdenia

Na navrhovateľa, ktorý zaplatil peňažný trest vo výške 5000,- Sk sa hľadá, akoby nebol odsúdený a opäť s poukazom na § 17 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by sa na neho nevzťahovala fikcia neodsúdenia. Podľa názoru navrhovateľa veta druhá tohto ustanovenia, nadväzuje na vetu prvú, ktorá uvádza druhy trestných činov, pre ktoré právoplatné odsúdenie sa pre účely zákona o hasičskom a záchrannom zbore na občana nevzťahuje bezúhonnosť a to - podľa vety druhej - ani ak bolo odsúdenie zahľadené. Vzhľadom k taxatívnemu výpočtu druhov trestných činov, nemožno preto toto ustanovenie vykladať extenzívne a zahŕňať pod neho i trestné činy s iným druhovým objektom.

4/ ochrana práv

Navrhovateľ uviedol, že sa domnieva, že takýmto zásahom došlo k zásahu do jeho práv. Ocitol sa totiž v situácii, ktorá sa ho dotýka nielen v rovine ľudskej, pretože ho ako človeka dehonestuje, ale rovnako i v rovine profesionálnej, pretože ho dehonestuje aj ako zodpovedného a erudovaného profesionála a špecialistu hasiča - záchranára. Zdôraznil, že doteraz (tzn. i počas bezmála siedmich rokov odo dňa, kedy údajne mal skončiť jeho služobný pomer) služobne nikdy nezlyhal ako príslušník Hasičského a záchranného zboru, doteraz spĺňal všetky zákonné predpoklady pre vykonávanie zastávanej funkcie. Do každej záchrannej akcie vstupoval s nasadením života pre záchranu iných životov, zdravia i majetku, tak ako prisahal. Za dodržiavanie služobnej disciplíny, za celý jeho doterajší zodpovedný a aktívny prístup k plneniu služobných úloh i za kvalitné a výborné plnenie úloh pri zásahoch najmä vo Vysokých Tatrách (požiare a veternú na kalamitu), vo VOP Nováky (výbuch), na Kysuciach, Orave, (počas povodní a snehových kalamít) a ďalších bol nadriadenými každoročne hodnotený kladne a odmeňovaný. Navrhovateľ uviedol, že celý jeho osobný spis, ktorý je vedený u Záchranej brigády Hasičského a záchranného zboru v Žiline je toho najlepším dôkazom a celý tento stav trval až doposiaľ. Z uvedeného dôvodu je zvláštne, prečo služobný úrad začal kontrolovať jeho bezúhonnosť až teraz. Navrhovateľ sa oprávnenne domnieva, že sa niekomu stal "nepohodlným", čo bolo pravým dôvodom na iniciovanie celej tejto kontroly a následného zásahu do jeho práv. Navrhovateľovi totiž po 15 rokoch štátnej služby

vznikol nárok na výsluhový dôchodok, pričom ak by však platil zánik služobného pomeru ku dňu 20. septembra 2005, tento nárok by mu nevznikol. Navrhovateľ uviedol, že samotné potvrdenie, ktoré mu bolo vydané, spustilo celý rad ďalších krokov zasahujúcich do jeho práva, pretože služobný úrad

- ho vyzval na základe "skončeného služobného pomeru" na vrátenie zverených vecí (pod hrozbou náhrady škody),
- odmietol mu zaplatiť nemocenské za mesiac marec z titulu práceneschopnosti s odôvodnením, že na navrhovateľa sa už nevzťahuje ochranná doba, nakoľko mu mal služobný pomer skončiť pred uplynutím tejto ochrannej doby, čo navrhovateľ, ktorý doteraz je zdravotne poistený vnímal ako absurdné z pohľadu princípov právneho štátu a práva na hmotné zabezpečenie za obdobie svojej PN .

Navrhovateľ uviedol, že služobný úrad mu vydal 8. marca 2012 Potvrdenie o skončení služobného pomeru, pričom právnou skutočnosťou spôsobujúcou zánik služobného pomeru, malo byť samotné právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin. Ako uvádza i sám odporca k zániku služobného pomeru malo dôjsť priamo zo zákona a to podľa ust. § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z., písomné potvrdenie má len deklaratórny charakter, a preto sa nejedná o rozhodnutie.

Navrhovateľ s poukazom na ust. § 250v O.s.p., ktorý zároveň citoval, uviedol, že i keď O.s.p. nedefinuje pojem „zásah“ a jeho definícia nie je obsiahnutá ani v iných zákonoch, zákon uvádza, že sa jedná o zásah orgánu verejnej moci, ktorý nie je rozhodnutím, smerujúci proti subjektívnym právam fyzickej alebo právnickej osoby. Navrhovateľ mal za to, že postupom služobného úradu došlo k naplneniu všetkých znakov, ktorými je nezákonný zásah v ustanovení § 250v O.s.p. vymedzený:

- nezákonný zásah orgánu verejnej správy (skončenie služobného pomeru z dôvodov vymedzených odporcom nemá oporu v zákone),
- zásah nie je rozhodnutím
- zásah bol zameraný priamo proti fyzickej osobe
- dôsledky zásahu trvajú
- navrhovateľ vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis
- návrh bol podaný do tridsiatich dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela.

Navrhovateľ s poukazom na článok 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého je Slovenská republika zvrchovaným demokratickým a právnym štátom, pričom neoddeliteľným atribútom právneho štátu je dobre fungujúce správne súdnictvo, uviedol, že ochrana verejných subjektívnych práv fyzických osôb zo strany správnych súdov má subsidiárny charakter vo vzťahu k ochrane, ktorú poskytujú orgány verejnej správy. Preto fyzická osoba, ktorej práva boli porušené alebo ohrozené, má sa prioritne domáhať ochrany svojich práv na správnom orgáne, čo v danom prípade však nie je možné. Preto nemôže ani dôjsť k náprave a ochrane zo strany orgánov verejnej správy, a teda je možné, aby fyzická osoba sa domáhala ochrany svojich práv na správnych súdoch. Navrhovateľ zdôraznil, že súdne konanie je zárukou, že súd uložením povinnosti odporcovi nepokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom, vytvorí reálny predpoklad pre eliminovanie nezákonného stavu, ktorý vznikol protiprávnym konaním. Súd tak môže zakázať služobnému orgánu, aby v porušení dotknutého práva pokračoval a prikázať, aby bol obnovený stav pred zásahom.

Právna zástupkyňa navrhovateľa na pojednávaní dňa 24. marca 2013 predniesla procesný návrh týkajúci sa úpravy žalobného petitu návrhu zo dňa 10. apríla 2012, a to v časti II. v nasledovnom znení:

Odporca je povinný zdržať sa neoprávneného zásahu do práv navrhovateľa a obnoviť stav pred nezákonným zásahom, ku ktorému došlo oznámením odporcu o zániku služobného pomeru navrhovateľa podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. zo dňa 6. marca 2012, tak, že navrhovateľa opätovne zaradí do stálej štátnej služby a zároveň je povinný započítať navrhovateľovi do doby štátnej služby i obdobie od 21. septembra 2005 do 7. marca 2013, spolu 7 rokov a 166 dní.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k návrhu uviedol, že podaný návrh na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy nepovažuje za dôvodný, pretože služobný pomer

navrhovateľa skončil dňa 20. 9. 2005 podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. (v znení účinnom do 20. septembra 2005) ex lege bez akéhokoľvek úkonu alebo zásahu služobného úradu. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, prezídium Hasičského a záchranného zboru ako služobný úrad navrhovateľa nevykonalo žiaden konštitutívny právny úkon, ktorý by predstavoval zmenu, vznik alebo zánik akéhokoľvek právneho vzťahu (služobného pomeru), teda nevykonal (neurobil) žiaden zásah do práva navrhovateľa. Služobný úrad len oznámil navrhovateľovi, že na základe splnenia objektívnych zákonných podmienok došlo ku skončeniu jeho služobného pomeru, nezávisle od konania alebo vôle služobného úradu. Zdôraznil, že sa jednalo o výlučne deklaratórny úkon.

Odporca poukázal na ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 438/2002 Z. z. v znení zák. č. 666/2002 Z. z. (v znení účinnom 20. septembra 2005 teda v dobe skončenia služobného pomeru navrhovateľa), v zmysle ktorého sa za bezúhonného na účely tohto zákona považuje občan, ktorý nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin. Z citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že na stratu bezúhonnosti postačovalo odsúdenie za akýkoľvek úmyselný trestný čin. Odporca uviedol, že ku zmenám vo vymedzení podmienok bezúhonnosti, ako ich uvádza navrhovateľ (taxatívne vymedzenie objektov trestných činov) došlo až zák. č. 519/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť až 1. januára 2008, teda necelé 3 roky po skončení služobného pomeru navrhovateľa. Skutočnosť, že v súčasnosti (cca 7 rokov od skončenia jeho služobného pomeru) sa na navrhovateľa hľadí, ako keby nebol potrestaný, je pre skončenie služobného pomeru dňa 20. septembra 2005 irelevantná. Vo vzťahu k oznamovacej povinnosti navrhovateľa uviedol, že táto jednak nijako nesúvisí so skončením služobného pomeru navrhovateľa, a navyše v čase, keď navrhovateľov služobný pomer skončil, bola táto povinnosť v inom rozsahu ako uvádza navrhovateľ vo svojom návrhu. V čase jeho právoplatného odsúdenia bol podľa vtedy účinného znenia zákona č. 315/2001 Z. z. povinný služobnému úradu hlásiť právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin a nie, či bolo voči nemu vznesené obvinenie alebo podaná obžaloba.

Odporca uviedol, že podľa § 69 ods. 3 písm. i/ zák. č. 315/2001 Z. z. (v znení účinnom 20. septembra 2005) povinnosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru oznamovať služobnému úradu aj vznesenie obvinenia a podanie obžaloby bola doplnená zákonom č. 561/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom rozboře v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 580/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2006, teda až po skončení služobného pomeru navrhovateľa. Ak navrhovateľ niekomu po 20. septembra 2005 oznamoval, že je trestne stíhaný, resp. mu bolo vznesené obvinenie, táto skutočnosť bola v tom čase pre služobný úrad irelevantná. Pokiaľ ide o fikciu neodsúdenia, teda zahľadenie odsúdenia, k tomuto došlo až zaplatením uloženého peňažného trestu, čiže po právoplatnosti, odcudzujúceho rozsudku a skončení služobného pomeru navrhovateľa. Teda v čase skončenia služobného pomeru bola zákonná podmienka právoplatnosti odsúdenia jednoznačne splnená, v opačnom prípade by služobný pomer skončiť ani nemohol.

Odporca zdôraznil, že v § 63 zákona č. 315/2001 Z. z. sú ustanovené objektívne skutočnosti, za ktorých dochádza ku skončeniu služobného pomeru na základe zákona, teda nezávisle na konaní služobného úradu. V prípade skončenia služobného pomeru na základe zákona sa vystaví len písomné potvrdenie o skončení služobného pomeru na základe zákona, ktoré obsahuje deň, ktorým sa služobný pomer skončil a dôvod skončenia služobného pomeru.

Odporca poukázal na skutočnosť, že momentom právoplatnosti odcudzujúceho rozsudku došlo nepochybne k skončeniu služobného pomeru navrhovateľa, bez akejkoľvek možnosti zmeny, či už z vôle služobného úradu alebo navrhovateľa (alebo kohokoľvek iného). Z tohto dôvodu v tomto prípade nejde o zásah orgánu verejnej správy, ktorý zakladá, mení alebo ruší oprávnenia a povinnosti fyzickej osoby alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby priamo dotknuté, tak ako to tvrdí navrhovateľ, ale len o informatívny úkon služobného úradu, ktorý nemá konštitutívny účinok vo vzťahu k navrhovateľovi. Zdôraznil, že služobný úrad v tomto prípade

nevystupuje v úlohe vykonávateľa štátnej moci, ale len v pozícii oznamovateľa. Služobný pomer navrhovateľa ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru zanikol na základe zákona, ukončenie služobného pomeru bolo iba oznámené, preto nie je možné takéto skončenie služobného pomeru súdom preskúmať. Záverom vyjadrenia odporcu upozornil, že návrh na ochranu pred neoprávneným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250d ods. 3 O.s.p. musí byť podaný do tridsiatich dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo. Navrhovateľ uviedol, že dňa 8. marca 2012 mu personalista na personálnom oddelení oznámil, že u nich navrhovateľa "skončil", a dal mu podpísať prevzatie potvrdenia o skončení služobného pomeru zo dňa 6. marca 2012 pod č. p. PHZ- OPSC- 2012/000951-001, ktorého prevzatie navrhovateľ na personálnom oddelení podpísal. Návrh na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy bol navrhovateľom podaný na Najvyššom súde Slovenskej republiky dňa 11. apríla 2012, teda po lehote ustanovenej v Občianskom súdnom poriadku.

Na základe uvedeného odporcu navrhol aby Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupujúc v zmysle petitu návrhu dospel k nasledovným záverom.

I. Návrh navrhovateľa v časti týkajúcej sa určenia, že ku skončeniu služobného pomeru navrhovateľa podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov nedošlo a služobný pomer trvá ďalej.

Z podkladov spisu je zrejmé, že navrhovateľ v rámci petitu návrhu označeného ako „Návrh na ochranu pred nezákonným zásahom verejnej správy“ sa domáhal aj určenia, že ku skončeniu jeho služobného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov nedošlo a služobný pomer trvá ďalej.

Na tomto mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že jeho vecná príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie o tejto časti návrhu navrhovateľa nie je daná. Je tomu tak preto, že v tejto časti jednoznačne ide o návrh v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., na prejednanie ktorého je vecne príslušný okresný súd.

Vzhľadom na túto skutočnosť, Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nezostávalo nič iné, ako konanie o tejto časti návrhu navrhovateľa zastaviť a v súlade s § 104a ods. b2 O.s.p. vec postúpiť na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava 1, ako súdu vecne a miestne príslušnému (§ 84, § 85 ods.2 O.s.p.).

Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa ustálenej judikatúry súdov naliehavý právny záujem o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým (uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 231/2006).

II. Návrh navrhovateľa v časti týkajúcej sa povinnosti odporcu zdržať sa neoprávneného zásahu do práv navrhovateľa a obnoviť stav pred nezákonným zásahom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na konanie o návrhu navrhovateľa na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v O. s. p. (§ 246 ods. 2 písm. b/ O. s. p. v spojení s § 250v ods. 8 O. s. p.), po dôkladnom oboznámení sa s podkladmi súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporcu, vo veci nariadil pojednávanie na ktoré predvolal zástupcov oboch procesných strán, ktorí predniesli svoje návrhy a dospel k záveru, že návrhu navrhovateľa v tejto časti nemožno priznať úspech.

V predmetnej veci sa navrhovateľ v tejto časti návrhu domáhal postupu súdu podľa ustanovení piatej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Nezákonný zásah podľa názoru navrhovateľa spočíval v tom, že navrhovateľ nesúhlasil s postupom odporcu, ktorý mu dňa 8. marca 2012 doručil písomné „Potvrdenie o skončení služobného pomeru“ (§ 59 ods.3 a § 63 ods. 2 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore) zo dňa 6. marca 2012, č. p.: PHZ-OPSC-2012/000951-001.

Z uvedeného potvrdenia vyplýva, že „Prezídium Hasičského a záchranného zboru v Bratislave p o t v r d z u j e, že služobný pomer navrhovateľa, príslušníka v stájej štátnej službe, služobne zaradeného na Záchrannej brigáde Hasičského a záchranného zboru v Žiline, skončil podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z. z. dňom 20. septembra 2005 nadobudnutím právoplatnosti rozsudku Okresného súdu v Žiline č. 5T 53/2003, ktorým bol menovaný odsúdený za trestný čin výtržníctva.“

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky je Slovenská republika zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom. Neoddeliteľným atribútom právneho štátu je aj správne súdnictvo.

Podľa § 244 ods. 5 veta prvá O.s.p. súdy v správnom súdnictve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov.

Piata hlava piatej časti Občianskeho súdneho poriadku zakotvuje konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Podľa ust. § 250v ods. 1 O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa ust. § 250v ods. 3 veta prvá O.s.p. návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný.

Podľa ust. § 250v ods. 4 O.s.p., súd o takom návrhu rozhodne rozsudkom. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku rozsudku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a lehotu, v ktorej má orgán verejnej správy túto povinnosť vykonať. Povinnosť spočíva v zákaze pokračovať v porušovaní práv navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom. Súd návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo návrh nie je prípustný.

Podľa ust. § 250v ods. 5 O.s.p., navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

Podľa ust. § 250v ods. 8 O.s.p., na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Podľa ust. § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy predstavuje subsidiárnu formu súdnej ochrany v správnom súdnictve, ktorú možno aplikovať iba v prípade, ak iná právna možnosť ochrany chýba. V prípade, ak bolo vydané rozhodnutie orgánu verejnej správy, je treba sa domáhať súdnej ochrany postupom podľa druhej alebo tretej hlavy piatej časti O.s.p.

Ustanovenie § 250v O. s. p. pojem „zásah“ nedefinuje; jeho definíciu neobsahuje ani iný zákon. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ide o súdnu ochranu pred faktickými nezákonnými zásahmi orgánov verejnej moci, ktoré nie sú rozhodnutím alebo iným individuálnym aktom. Judikatúra považuje za zásah

nezákonný resp. v širšom zmysle protiprávny, útok orgánov verejnej moci proti subjektívnym verejným právam fyzickej alebo právnickej osoby spočívajúci v postupoch orgánu verejnej správy alebo v jeho činnosti, úkone, pokyne, prípadne nečinnosti. Musí ísť o priamy zásah do subjektívnych verejných práv (napr. porušenie práva na život, práva na osobnú slobodu, práva na ochranu vlastníctva, práva na ochranu obydlia a pod.), ktorý trvá, prípadne trvajú jeho následky alebo hrozí jeho opakovanie. Takýto zásah orgánu verejnej správy správny súd nemôže zrušiť, môže však správnenému orgánu zakázať, aby v porušovaní dotknutého práva pokračoval a ak je to možné správnenému orgánu prikázať, aby obnovil stav pred zásahom.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že návrh navrhovateľa smeroval proti odporcovi, t.j. proti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. Uvedený návrh podal z dôvodu, že žiadal o ochranu pred nezákonným zásahom zo strany odporcu, keď nesúhlasil s jeho postupom pri skončení služobného pomeru u odporcu dňom 20. septembra 2005, t.j. dňom právoplatnosti rozsudku, ktorým bol odsúdený za trestný čin výtržníctva. K zásahu došlo vydaním Potvrdenia o skončení služobného pomeru v zmysle § 63 ods. 1 písm. c/ zák. č. 315/2001 Z. z., ktoré aj podľa vyjadrenia odporcu má len deklaratórny charakter, a preto sa nejedná o rozhodnutie.

Predpokladom na konanie podľa piatej hlavy piatej časti O.s.p. je splnenie definičných znakov takéhoto konania, ktorými sú

- nezákonný zásah orgánu verejnej správy
- zásah nie je rozhodnutím
- zásah bol priamo zameraný proti fyzickej osobe alebo právnickej osobe, alebo proti ním vykonaný
- dôsledky zásahu trvajú a hrozí ich opakovanie,
- navrhovateľ vyčerpал prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis
- návrh bol podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu navrhovateľa, v rámci skúmania splnenia uvedených definičných znakov, sa prioritne zaoberal otázkou, či navrhovateľom označený zásah predstavuje nezákonný zásah orgánu verejnej správy. Vychádzal pritom zo zákonného ustanovenia § 63 ods. 1 písm. c/ a ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. - upravujúceho „Skončenie služobného pomeru na základe zákona“ v zmysle ktorého:

„Služobný pomer príslušníka sa končí dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol príslušník odsúdený za úmyselný trestný čin uvedený v § 17 ods.2 alebo za trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorým bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená.

Písomné potvrdenie o skončení služobného pomeru na základe zákona obsahuje deň, ktorým sa služobný pomer skončil, a dôvod skončenia služobného pomeru.“

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky písomné potvrdenie o skončení služobného pomeru predstavuje informatívny úkon služobného úradu nemajúci konštitutívny účinok vo vzťahu k navrhovateľovi. Správny orgán - služobný úrad v tomto prípade nevystupuje v úlohe vykonávateľa štátnej moci, ale len v pozícii oznamovateľa.

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd skonštatoval, že k nezákonnému zásahu zo strany odporcu ako orgánu verejnej správy nedošlo.

Za stavu, že v posudzovanej veci nebola preukázaná existencia základnej zákonnej podmienky, a to nezákonného zásahu orgánu verejnej správy, najvyššiemu súdu neostávalo nič iné ako návrh navrhovateľa v tejto časti ako nedôvodný podľa § 250v ods. 4 vety štvrtej O.s.p. zamietnuť.

Záverom najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ sa v priebehu konania navrhovateľ (na

súdnom pojednávaní uskutočnenom dňa 24. apríla 2013) domáhal pripustenia zmeny petitu návrhu z 10. apríla 2012, tento jeho návrh, berúc do úvahy špecifickosť správneho súdnictva, považoval za irelevantný. Bolo tomu tak preto, lebo v súlade s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej správne súdnictvo sa ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona použijú primerane. Zmena návrhu na začatie konania je upravená v tretej časti O.s.p. (ust. § 95 O.s.p.), pričom vzhľadom na skutočnosť, že podanie návrhu v správnom súdnictve je časovo limitované, zmena petitu návrhu po uplynutí lehoty je neprípustná. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie o časti návrhu navrhovateľa bolo zastavené s tým, že po právoplatnosti tohto rozsudku bude vec postúpená príslušnému okresnému súdu, bude vecou navrhovateľa domáhať sa prípustnosti zmeny petitu, resp. rozšírenia petitu v rámci tohto súdneho konania.

Keďže navrhovateľ nebol v konaní úspešný, súd mu právo na náhradu trov konania nepriznal (§ 250v ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.